

Skoleudvalget

10. april 2019

Tysk fra 3. og 4. klassetrin – Warum?

Nedenstående ansøgning begrundes, hvorfor Vestbjerg Skole ønsker at undervise i tysk fra og med 3. klassetrin fra skoleåret 2019-2020. Ønsket er forelagt skolebestyrelsen, som anerkender ønsket og tilslutter sig enstemmigt. Skolebestyrelsen er særlig optaget af, hvorfor der skal undervises tidligere i tysk, hvilket ansøgningen redegør for. Timerne til tysk – en time ugentligt på 3. og 4. årgang - tages fra understøttende undervisning. Ansøgningen er udarbejdet af Steen Ammundsen, tysk og historielærer, i samarbejde med tysklærerne og undertegnede på Vestbjerg Skole.

Baggrund

I de sønderjyske kommuner Aabenraa og Tønder har man siden 2015 indført obligatorisk tysk fra hhv. 3. og 0. klassetrin. Sønderborg kommune indførte tysk fra 3. klassetrin i 2016. I folderen *Tysk tidligt på skemaet* begrundes Aabenraa kommune bl.a. deres beslutning om tidlig tysk med at **Danmarks største eksportmarked**, Tyskland, åbner sig lige på den anden side af landegrænsen mod syd, men også, at man i Aabenraa ønsker at **styrke elevernes opmærksomhed på tysk sprog og kultur**, og at man med den tidlige sprogstart på længere sigt ønsker at gavne regionen **erhvervs-mæssigt og kulturelt**. Tilsammen klæder det eleverne på til at bo og arbejde i grænseregionen.

Projektet er støttet af A.P. Møller Fondens folkeskoledonation med et beløb på 1.325.000 kr. og har også styrket tysklærernes kompetencer og bidraget til at udvikle en læseplan med nye kompetence-, færdigheds- og vidensmål for tysk fra 1. til 4. klasse. Læseplanen ligner dermed planen for den obligatoriske tyskundervisning i folkeskolen, og der er i læseplanens opbygning lagt vægt på at tysk ikke forsimples til alene at være et spørgsmål om elevernes **færdigheder og viden**. Der er i høj grad også tale om et **dannelsesideal** som skal medvirke til at udvikle elevernes alsidige interesser lige som **interkulturel kompetence** bør have fokus.

Kombinationen af det **funktionelle- og kulturelle sprogsyn** er vigtig og muliggør, at læseplanen for tidlig tysk også vil kunne tilgås af andre skoler. På

Vestbjerg Skole

Skoleforvaltningen
Bakmøllevej 280
9380 Vestbjerg
9982 5600

Init.: TOJE
EAN nr.: 5798003746678

Har du fået dette brev digitalt kan du svare ved at bruge "besvar"-knappen i Digital Post/eBoks. Du kan altid kontakte Aalborg Kommune sikkert på aalborg.dk eller via Digital Post på borger.dk. Har du brug for hjælp til Digital Post kan du ringe til Den Digitale Hotline på 7020 0000

Vestbjerg Skole har vi i mange år haft et **internationalt udsyn**, idet vi har deltaget internationale og tværkulturelle projekter (**Uganda, Kina, Holland**), hvor det har været vigtigt at kunne begå sig på engelsk.

Implementering af tidlig tysk ligger således som en naturlig forlængelse af vores internationale profil, og vi ønsker derfor med udgangspunkt i læseplanen for tidlig tysk og de positive erfaringer fra Sønderjylland at udbyde tysk fra 3. klasses trin på Vestbjerg Skole fra skoleåret 2019-2020.

Det er vigtigt, at sprogundervisningen tager udgangspunkt i såvel et kulturelt som funktionelt sprogsyn, hvilket vil blive uddybet nedenfor.

Formål

Hvorfor er det overhovedet vigtigt at lære sprog? I vores videnskabelige og teknologisk formidlende, moderne verden, kan vi jo bare gå ind på fx *Google oversæt* og få oversat præcist til det sprog, vi nu måtte ønske. Så, hvorfor overhovedet lære tysk og endda fra 3. klasses trin, og hvorfor lære tysk, når sproget alligevel kan oversættes teknologisk?

I forhold til sproglige hensyn er der flere gode argumenter herfor, **både kulturelle og funktionelle**.

Kulturelt sprogsyn

Alexander Von Oettingen, Prorektor, dr. Pæd, UC Syd anlægger i sin afsluttende perspektivering ved konferencen om tidlig sprogstart om erfaringer med tidlig tysk, den 2. oktober 2018 fx følgende argumentation:

*Skolen sætter den nære og fjerne verden på begreber, så den kan læres og kommunikeres. I skolen lærer elever at give sprogligt udtryk for deres erfaringer, stemninger, erkendelser og interesser. **Skolen er sproglig og læringen er sprogligt medieret.** Men også sproget i sig selv kan blive til genstand for undervisningen. Det er det fantastiske ved skolen. Den underviser ikke kun gennem eller ved hjælp af sprog og samtale, men den underviser også i og om sprog. Den gør sproget til genstand, fordi elever ikke kun skal lære at sprogliggøre deres verden, men de skal også lære, hvad sprog er for et fænomen.*

Tidlig Tysk er et fantastisk projekt, fordi projektet rummer begge forhold. Man underviser med tysk og i tysk for at lære eleverne at tolke deres nære og fjerne verden gennem det tyske sprog.

Dannelse:

Sprog og udvikling af sprog er helt afgørende, og Von Oettingen taler i den forbindelse også om dannelsesprocessen, idet han refererer til Knud Romers roman *Kort over paradys*. Knud Romer er vokset op med en tysk mor og dansk far og er dermed blevet påvirket tværkulturelt, som det ses af følgende:

I *Kort over paradis* fortæller "Knydtchen", som moderne kaldte ham, hvad hendes sproglige påvirkning havde formået.

"Mor dyppede min barndom som et glaseret æble i alt det, hun elskede, og det var til resten af livet. Hendes vuggegave var det tyske sprog. Jeg fik det hele foræret en gang til, som jeg allerede havde fået på dansk – vejene og skovene og sneen. Så lukkede hun bogen og sagde, at jeg skulle passe den, den var min."

*Sikke en fantastisk beskrivelse og begrundelse. **Hvorfor skal vi lære tysk?** Fordi vi med det andet sprog får "hele verden foræret én gang til". Alle vores erfaringer – personlige som fælles erfaringer – bliver genintroduceret, men nu med et andet sprog. Nu på tysk. De sange vi synger, de følelser vi giver udtryk for, de stemninger vi fornemmer, de forklaringer og analyser vi formulerer – kommer én gang til, men nu på tysk. Sikke en mulighed sproget giver. Sikke en dannelsesfaktor sproget er og så endda tidligt.*

Per Øhrgaard, dansk litteraturforsker, professor i germansk filologi ved Københavns Universitet 1980-2003, professor ved Copenhagen Business School 2003-2014, anlægger også en argumentation i retning af det **kulturelle sprogsyn** i en artikel i magasinet *grænsen* nr. fra 5. oktober 2016.

*Danske unge skal altså ikke lære tysk for at styrke handelsbalancen. De skal lære tysk og alt muligt andet for deres egen skyld. **For at udvide deres sproglige og kulturelle horisont.** At de så ad åre kan bruge det tyske sprog i forskellige sammenhænge, herunder i erhvervslivet, er en anden sag. Øhrgaard taler om sproget som livsafgørende, idet han udtaler: Sprog og kultur er livsafgørende for et samfund. Man bliver ikke nødvendigvis et bedre menneske af at vide noget om sprog og kultur. Men hvis kultur og åndsliv forsvinder, bliver mennesket markedsgjort, og vi ender med at betragte hinanden alene som konkurrenter og ikke som mennesker. Det giver et goldt samfund, der i sidste ende er farligt. Markedets moral er jo opportunisme: Mennesker tilpasser sig den øjeblikkelige situation uden hensyn til principper.*

Funktionelt sprogsyn

I regeringens Tysklandsstrategi fra februar 2016 hedder det bl.a.:

Tyskland er Danmarks største eksportmarked og vigtigste partner i Europa. Samtidig deler Danmark med Tyskland sin eneste landegrænse og en grænseregion, som er et historisk eksempel på udvikling af godt naboskab. I EU deler Tyskland og Danmark oftest også interesser og værdier – ikke mindst når det gælder økonomisk politik og udviklingen af det indre marked.

Kendskab til Tyskland og tysk sprog er vigtigt for at få succes på det store tyske marked. Bedre tyskkundskaber i den danske eksportsektor vil kunne styrke dansk samhandel med Tyskland. Tysklandsstrategien omfatter derfor også nye tiltag rettet mod den danske undervisningssektor med sigte på at styrke sprogkompetencer i tysk såvel som udvekslingsforløb og erhvervspraktikordninger, der kan øge kendskabet til Tyskland og tysk sprog

Uddannelse og sprog som katalysator for styrket samarbejde og handel

Fra politisk side anføres også, at et øget fokus på udvikling af tyske **sprogkundskaber og god kulturforståelse** vil kunne gavne samhandelen med Tyskland. Dermed forenes det kulturelle og funktionelle sprogsyn.

Tysk er det mest talte sprog i Europa og tales af omkring 100 millioner europæere – ikke kun i Tyskland, men også i Østrig, Schweiz, Luxembourg og i dele af Belgien og Italien. I tysk erhvervsliv, herunder i de små og mellemstore virksomheder, foregår størstedelen af al kommunikation på tysk. En ambition om styrket samarbejde og samhandel kræver derfor tyske sprogkundskaber og god kulturforståelse. Et sprogligt løft af de unge generationer i Danmark vil derfor kunne komme dansk samhandel med Tyskland til gode. En styrkelse af sprogundervisningen i tysk kan sættes ind på alle niveauer af uddannelsessystemet, fra folkeskolen over de videregående uddannelser samt i forhold til praktikpladser.

...Regeringen vil styrke sprogkompetencer i tysk til gavn for dansk-tysk handelsamarbejde

Fokus på en styrkelse af fremmedsprogene og dermed endnu et argument, hvorfor tidlig tysk er en glimrende idé, finder man også i regeringens fremmedsprogstrategi fra november 2017. Her kan man bl.a. læse følgende:

Uanset hvilken vej man vælger i uddannelsessystemet og i livet, er sprogkundskaber afgørende for at opnå det fulde udbytte af sin viden. Det handler både om at have sproglige ressourcer til at udnytte mulighederne undervejs i uddannelsesforløbet og på jobmarkedet, og om at føle sig klædt på som borger i et internationalt orienteret samfund, hvor man skal kunne forstå og se sig selv i en særlig historisk, kulturel og national sammenhæng. Verden i dag giver mange muligheder for, at børn og unge kan orientere sig mod globale fællesskaber, hvor ens modersmål i kombination med stærke fremmedsprogskompetencer kan skabe en platform for et nuanceret, respektfuldt og udbytterigt møde med andre kulturer.

.... Motivationen for sprog skal styrkes tidligt i uddannelsessystemet. Der er behov for at vække elevernes interesse for fremmedsprog, så flere aktivt

*vælger sprogfagene til. Hvis flere elever får øjnene op for de muligheder, der ligger i sprogene, er der større sandsynlighed for, at flere dygtige elever vil have lyst til at anvende deres sprog- og kulturkundskaber i deres videre studie- og arbejdsliv. **Grundlaget for stærke og mangfoldige sprogkompetencer skal skabes tidligt**, og interessen og sprogkundskaberne skal udvikles gennem hele uddannelsessystemet. En række tiltag i de seneste års reformer på folkeskoleområdet og ungdomsuddannelserne skal bidrage til at bryde en negativ udvikling for sprogfagene.*

Tysk fra 3. og 4. klassetrin – *Darum?*

Vestbjerg Skoles internationale profil, de positive erfaringer med tidlig tysk i Sønderjylland, Danmarks politiske fokus på at styrke det kommercielle og kulturelle samarbejde med Tyskland og de åbenlyse fordele ved i folkeskoleregi at fokusere sin indsats omkring sprog og udvikling af sprog, gør at vi på Vestbjerg Skole ser frem til at starte med tysk fra 3. klassetrin fra skoleåret 2019/2020.

Venlig hilsen

Torben Jensen
Skoleleder

Steen Ammundsen
Tysk- og historielærer

9982 5600